

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ЩОДО УЧАСТІ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ЧОРНОГОРІЇ

Рекомендації для українських постачальників щодо участі в публічних закупівлях Чорногорії

Підготовлено в рамках виконання Програми ЄС з підтримки управління
державними фінансами в Україні (EU4PFM)

2026

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Економіка Чорногорії характеризується невеликою, відкритою та сервісною структурою, яка значною мірою залежить від туризму, що забезпечує понад 20% ВВП. За прогнозами Світового банку та міжнародних фінансових інституцій на 2026 рік, реальне зростання ВВП очікується на рівні 3.4%. Населення країни становить близько 624 тис. осіб.

Наразі країна продовжує перехід до ринкової економіки, стикаючись із викликами щодо фіскальної стійкості та зовнішньої вразливості. Водночас, державний борг є контрольованим: очікується, що його співвідношення до ВВП у 2026 році становитиме близько 59.0% (при прогнозованому дефіциті бюджету на рівні -3.0% ВВП). Економіка підтримується фінансовими інвестиціями, особливо в енергетичний сектор, приватні інвестиції становлять близько однієї п'ятої ВВП. Чорногорія продовжує активну інтеграцію до Європейського Союзу, що залишається її головним політичним пріоритетом. Національною валютою Чорногорія в односторонньому порядку запровадила євро. Однак, не будучи членом єврозони, країна не має права емітувати євро.

2. СИСТЕМА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЧОРНОГОРІЇ

Чорногорія має статус кандидата на вступ до ЄС. Це означає, що вона зобов'язана гармонізувати своє законодавство з законодавством ЄС, у тому числі у сфері публічних закупівель. На 23-й Міжурядовій конференції Європейського Союзу та Чорногорії, що відбулася 27 червня 2025 року, країни-члени ЄС надали згоду на тимчасове закриття Глави 5 (Публічні закупівлі). Це підтверджує, що законодавча база Чорногорії у цій сфері добре узгоджена з *acquis* ЄС. Також 15 липня 2015 року Чорногорія стала стороною Угоди СОТ про державні закупівлі (GPA).

Публічні закупівлі відіграють значну роль у валовому внутрішньому продукті (ВВП) Чорногорії. Загальна вартість публічних закупівель, проведених у 2022 році, склала понад 500 мільйонів євро та складає 8,74% ВВП.

Новий Закон «Про публічні закупівлі»¹ набув чинності 31 грудня 2019 року. Його метою є модернізація системи державних закупівель у Чорногорії, покращення послуг та узгодження з міжнародними зобов'язаннями щодо сприяння економічному зростанню. Він визначає політику закупівель товарів і послуг, запроваджує більшу прозорість і встановлює суб'єктів для ефективного управління системою. Закон Чорногорії про публічні закупівлі узгоджується з директивами ЄС щодо публічних закупівель. Це означає, що постачальники з усіх країн ЄС, а

¹ [Direktorat za politiku javnih nabavki](#)

також з інших країн, які підписали стабілізаційні та асоційовані угоди з ЄС, можуть подавати заявки на публічні тендери в Чорногорії.

Дія Закону поширюється на всі інвестиції, що фінансуються за рахунок бюджету, гарантовані урядом платежі або кошти, забезпечені кредитами, взятими урядом. Відповідно до Закону, такі закупівлі здійснюються шляхом публічних торгів, що публікуються в Офіційному віснику.

Актуальна структура управління:

- Директорат політики публічних закупівель (Міністерство фінансів) відповідає за політику, розробку законодавства та адміністративний нагляд.
- Державна комісія з контролю за процедурами публічних закупівель (Komisija za zaštitu prava) відповідає за правовий захист учасників торгів.
- Управління майном (Адміністрація майна) здійснює процедури укладання централізованих договорів публічних закупівель від імені державних органів.
- Інспектор з публічних закупівель Управління інспекцій здійснює інспекційний нагляд.
- Адміністративний суд здійснює нагляд за справами, пов'язаними з процедурами публічних закупівель.

Закон застосовується до договорів про публічні закупівлі, якщо їх вартість дорівнює або перевищує такі порогові значення:

- товари: 25 000 євро;
- надання послуг: 25 000 євро;
- виконання робіт: 30 000 євро.

Для закупівель, вартість яких нижча за ці порогові значення, замовнику не потрібно застосовувати договір публічних закупівель. Процедури публічних закупівель на невелику суму визначаються внутрішніми актами відповідного замовника. Актуальна особливість: Згідно з поправками, що набрали чинності у січні 2023 року, порогове значення для прямого укладання контрактів (без публікації в CEJN) було підвищено до 8 000 євро.

Для регулювання закупівель у сфері оборони та безпеки було прийнято Правила про перелік військового обладнання та продукції, процедуру та спосіб проведення державних закупівель у сфері оборони та безпеки (Офіційний вісник Чорногорії (OGM) 76/20).

Це імплементаційне законодавство було прийнято вперше та систематично регулює закупівлі у сфері оборони та безпеки відповідно до Директиви 2009/81/ЄС. Новий закон, що регулює прості закупівлі, тобто закупівлі вартістю нижче порогових значень, встановлених Законом – Правила про спосіб проведення простих закупівель (OGM 61/20, 65/20, 71/20, 74/20, 102/20, 50/21), скасував інститут малих закупівель та визнав нечинними окремі акти замовників, що регулюють цю сферу. Прості

закупівлі регулюються однаково.

Вони ініціюються виключно шляхом публікації через електронну систему державних закупівель, з додатковим зобов'язанням замовників публікувати всі оголошення, пов'язані з цим типом закупівель. Таким чином, їхня прозорість значно покращилася, збільшивши відсоткову частку суб'єктів господарювання у простих закупівлях.

З 1 січня 2019 року Директорат політики публічних закупівель – створив та впровадив політику публічних закупівель і контролював її виконання через компетенції, передбачені законом. Після призупинення діяльності Адміністрації публічних закупівель, яка замінила Директорат публічних закупівель, створений у 2007 році, відповідальність за публічні закупівлі перейшла до Директорату політики публічних закупівель.

Крім того, компетенція Директорату політики публічних закупівель була поширена на сферу ДПП щодо здійснення адміністративного нагляду за застосуванням нормативних актів, що регулюють цю сферу.

Інспектор з публічних закупівель Управління інспекцій здійснює інспекційний нагляд у сфері публічних закупівель на предмет дотримання правил, що регулюють державні закупівлі, згідно з правилами, що регулюють інспекційний нагляд.

Адміністрація майна є органом державного управління, зокрема, уповноваженим здійснювати процедури укладання договорів про публічні закупівлі від імені державних органів та бюджетних установ для об'єктів, що підлягають централізації відповідно до спеціальної постанови Уряду.

Електронна система публічних закупівель (CEJN)

Централізована електронна система публічних закупівель (CEJN)² – це перша електронна система державних закупівель у Чорногорії, яка працює з 1 січня 2021 року. CEJN функціонує, застосовуючи інформаційно-комунікаційні інструменти, що дозволяє здійснювати та контролювати всі етапи процесу закупівель – від планування до виконання контракту. Головною стратегічною метою впровадження CEJN є підвищення прозорості та ефективності публічних закупівель, сприяння боротьбі з корупцією та запобіганню конфлікту інтересів.

CEJN базується на таких модулях:

- e-Publication – електронна підготовка, подання та публікація всіх оголошень;
- e-Access – електронний доступ до тендерної документації;
- e-Submission – електронне подання пропозицій/заявки на відповідність вимогам;
- e-Evaluation – аналіз та оцінка пропозицій/заявки на відповідність вимогам;

² [CeJN]

- e-Appeal – отримання апеляцій від органів влади та прийняття рішень щодо апеляцій Комісією із захисту прав в рамках електронної системи.

Крім того, CEJN дозволяє реєструвати та вести облік замовників, реєструвати та вести облік учасників торгів, вільний доступ, пошук, попередній перегляд та завантаження опублікованої тендерної та іншої документації щодо реалізації процедур державних закупівель, а також безкоштовно складати заявки на відповідність вимогам, пропозиції, плани, проекти та рішення. Це також дозволяє подавати запити на роз'яснення електронних пропозицій та відповідей з роз'ясненнями, подавати звіти про процедури державних закупівель та подавати повідомлення про закупівлі на суми, що перевищують порогові класи Європейського Союзу, до Управління публікацій Європейського Союзу для публікації в Офіційному журналі Європейського Союзу, а також складати та публікувати звіти про укладені контракти. CEJN спрощує необхідний пошук процедур державних закупівель за різними критеріями, а також підготовку та подання пропозицій/заявок на відповідність вимогам.

Система також дозволяє чітко фіксувати всі процедури закупівель, вести облік поточного статусу повідомлень та генерувати різні відповідні статистичні звіти, а також багато інших опцій та переваг. З огляду на ці характеристики, CEJN також є інструментом для заохочення участі малих та середніх підприємств у процедурах публічних закупівель.

Щодо централізованих закупівель, Декрет про порядок планування та здійснення централізованих публічних закупівель (ОГМ 69/20 від 11 липня 2020 року, 105/20 від 29 жовтня 2020 року) визначає, що Управління майном є органом, який здійснює централізовані публічні закупівлі.

3. ОСНОВНІ МЕТОДИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ЧОРНОГОРІЇ

Процедурами публічних закупівель у розумінні Закону є:

1. Відкрита процедура;
2. Обмежена процедура;
3. Конкурентна процедура з переговорами;
4. Конкурентний діалог;
5. Інноваційне партнерство;
6. Переговорна процедура без попередньої публікації повідомлення про контракт. Основною процедурою закупівлі є відкриті торги. Інші процедури закупівель можуть застосовуватися лише за умов, прямо встановлених законодавством.

У таблиці наведені узагальнені правила, які застосовуються до найпопулярніших конкурентних тендерних процедур:

	Тендери нижче європейських порогів	Відкритий тендер ЄС	Тендер ЄС з обмеженою участю
<i>Спосіб публікації</i>	1. Повідомлення чорногорською мовою через централізовану електронну платформу CEJN.	1. Повідомлення чорногорською мовою через централізовану електронну платформу CEJN. 2. Повідомлення чорногорською та англійською мовами через централізовану електронну платформу CEJN, та Електронному журналі тендерних оголошень ЄС TED https://ted.europa.eu	1. Повідомлення чорногорською мовою через централізовану електронну платформу CEJN. 2. Повідомлення чорногорською та англійською мовами через централізовану електронну платформу CEJN, та в Електронному журналі тендерних оголошень ЄС TED https://ted.europa.eu

<i>Терміни</i>	Для товарів – 6 днів, для робіт – 14 днів, але може бути скорочений до 6 днів	35 днів для подання тендерних пропозицій, який може бути скорочений, у разі обґрунтованої потреби, - до 15 днів	Торги з обмеженою участю: <i>Подача заявок на технічну та фінансову попередню кваліфікацію:</i> мінімальний термін подання заявки становить 30 днів, який може бути скорочений до 15 днів у разі терміновості, належним чином обґрунтованої замовником, або якщо було опубліковано попереднє інформаційне повідомлення відповідно до певних умов, викладених у законі, або для контрактів у сфері комунальних послуг сектора. <i>Подача тендерних пропозицій:</i> мінімальний термін становить 25 днів, який може бути скорочений до 10 днів у випадках терміновості, належним чином обґрунтованих замовником, або якщо було опубліковано попереднє інформаційне повідомлення відповідно до певних умов, викладених у законі, або для контрактів у сфері комунальних послуг сектора. Переговорна процедура: мінімальний термін становить 30 днів після того, як повідомлення буде надіслано для публікації, який може бути скорочений до 15 днів у випадках терміновості, що належним чином обґрунтовано замовником, або якщо було опубліковано попереднє інформаційне повідомлення відповідно до певних умов, викладених у законі, або для контрактів у сфері комунальних послуг сектора. Конкурентний діалог: Що стосується попередніх етапів подання заявок на технічну та фінансову попередню кваліфікацію та подання рішень, у законі немає мінімальних термінів, установа, яка присуджує контракт, зобов'язана вказати їх у повідомленні та запрошенні, відповідно. <i>Подання тендерних пропозицій:</i> мінімальний термін становить 25 днів, який може
-----------------------	--	--	--

<i>Критерії оцінки</i>	К р и т е р і я м и присудження є критерії найвигіднішої з економічної точки зору пропозиції, які можуть приймати одну з двох форм: - багатофакторні критерії, де критерії присудження складаються з групи факторів і підфакторів, що стосуються кількох аспектів виконання контракту, що підлягає виконанню; - однофакторні критерії, коли критерії присудження складаються з одного аспекту виконання контракту, а саме ціни.	Критеріями присудження є критерії найвигіднішої з економічної точки зору пропозиції, які можуть приймати одну з двох форм: - багатофакторні критерії, де критерії присудження складаються з групи факторів і підфакторів, що стосуються кількох аспектів виконання контракту, що підлягає виконанню; - однофакторні критерії, коли критерії присудження складаються з одного аспекту виконання контракту, а саме ціни.	Критеріями присудження є критерії найвигіднішої з економічної точки зору пропозиції, які можуть приймати одну з двох форм: - багатофакторні критерії, де критерії присудження складаються з групи факторів і підфакторів, що стосуються кількох аспектів виконання контракту, що підлягає виконанню; - однофакторні критерії, коли критерії присудження складаються з одного аспекту виконання контракту, а саме ціни.
<i>Цифровий підпис для подачі документів</i>	Не обов'язково	Потрібен	Потрібен

4. УМОВИ ТА ТЕРМІНИ ПОДАЧІ СКАРГ

Апеляція в Чорногорії може бути подана в будь-який час протягом всієї процедури закупівлі на будь-яке рішення, прийняте замовником, якщо інше не передбачено Законом.

Комісія із захисту прав у процедурах публічних закупівель є органом, відповідальним за захист прав учасників торгів та інших учасників процедур державних закупівель та процедур укладання договорів ДПП.

Новий Закон про публічні закупівлі розширив компетенцію Комісії. Тепер Комісія також відповідає за впровадження процедури правового захисту в процедурі укладання договорів ДПП.

Терміни подання скарги:

- за порушення, пов'язані з тендерною документацією (зміст, спосіб опублікування тощо): не менше ніж за 10 днів до кінцевого терміну подання тендерних пропозицій;
- За порушення, пов'язані з прийняттям рішень (вибір найбільш сприятливого учасника торгів, припинення, скасування): десять днів з моменту отримання відповідного рішення.

Договірний орган може укласти договір про закупівлю лише після закінчення строків, встановлених для подання апеляційної скарги, або, якщо апеляційну скаргу подано, після відхилення апеляції.

Реєстраційний збір за подачу скарги становить 1% від оціночної вартості публічної закупівлі, але обмежений 20 000 євро. Оскарження рішення Комісії передбачає порушення адміністративного спору в Адміністративному суді.